

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane celoletno . . . 240 K
mesečno 20
za inozemstvo . . . 400
—
Oglaš. za vsak mm višine
stolpca (68 mm) . . 1 K
mali oglaš. do 30 mm
stolpca (68 mm) . . 1/2

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 18/A
Telefon št. 72
Upravištev:
Vojkova ulica št. 6
Telefon št. 36
Račun kr. pošt. ček. urada
št. 11.942.

Ljubljana, 28. marca.
Pogosto čitamo v listih pritožbe proti nedelavnosti našega parlamenta. To ni povsem točno. Le največji mislijo, da leži težnja parlamentarnega dela v plenarnih sejah skupščine in da so govori poslancev glavna stvar. Res je pri velikih političnih debatah osredotočen ves pomen na govori, pri pozitivnem zakonodajnem delu pa je debata v plenumu le zaključno dovrševanje dela, ki je bilo v stvarnem pogledu izvršeno v parlamentarnem odboru, pododboru in komisiji. Ko so razni kritiki našega političnega življenja v novembru in decembru najostreje protestirali proti »nedelavnosti«
parlamentu, je njegov zakonodajni odbor s polno paro in pogosto celo s preveliko in prenapetimi vnetji vršil revizijo provizoričnega zakonodajstva prvih treh let našega državnega življenja — ogromna naloga, ki se seveda, že vsled kratkega odmerjenega ji roka, ni povsem posrečila, ki pa je bila vendar izvršena s priznanja vrednimi rezultati.
V novem letu se pozitivno zakonodajno delo v parlamentarnih odborih dobro nadaljuje. Razprave v finančnem odboru so v marsičem pripravile ozdravljenje naših notranjih razmer, v zakonodajnem odboru pa vidno napreduje dovršitev najvažnejših administrativnih zakonov za našo državo.
Tu naj zabeležimo, da se pri javni diskusiji o upravnih razdelitvah mnogo preveč gleda na vprašanje števila in granice oblasti in premalo na vsebino njihovega delokroga. Z razdelitvijo v oblasti je najostreje spojen problem samouprave in dokler oblasti nimamo, tako dolgo je nemogoče urediti eno najbistvenejših vprašanj naše demokracije: direktno sodelovanje naroda pri upravi in vodstvu poslov, ki so v neposredni zvezi z njegovimi vsakdanjimi gospodarskimi in socialnimi interesi. Sedanja javna uprava je popolnoma v rokah birokracije in ustvarja že sama po sebi mnogo nezadovoljstva, ker ji manjka v mnogem oziru sodelovanja široke javnosti. Tudi oni, ki zagovarjajo odgovoditve uprave, razdelitve, ne bodo trdili, da je n. pr. enotna birokratična pokrajinska uprava za Slovenijo boljša, nego dve dobro poslujoči samoupravni enotnici v Mariboru in v Ljubljani. V demokratskem klubu se je povrh ojačila tendenca, da se naj v zakonu o samoupravi avtonomistične kompetence čim najbolj razširijo. To tendenco pozdravljamo, akoravno ne zapiramo oči pred dejstvom, da naš narod še povsod ni kos nalogam, pred katere bo postavljen. Pa nič ne de. Težko breme samouprave bo izvrstna politična šola za široke narodne plasti in bo ljudstvo odvrnilo od prazne politične slame, ki mu jo danes pokladajo razni osrečevalci. S tem, da zakon po sklepu komisije, ki mu bo zakonodajni odbor gotovo pritril, dopušča združitev dveh in več oblasti za izvrševanje ne le skupnih gospodarskih temveč tudi kulturnih nalog, je tudi v znatni meri zmanjšana bojazen tistih, ki menijo, da bi s prevelikim številom oblasti trpeli gotovi obstoječi skupni interesi sedanjih upravnih enot.
Naš parlament je mlad in ni čuda, da se pojavljajo v njegovem delu mnoge hibe. Velika država je postavila svoje parlamentarne predloge, ki jim premmogi niso kos. V formalnostih, v neprebavljenih teorijah gre mnogo časa v izgubo, pomanjkanje pregleda čez celo našo državo in spoznanja celokupnih narodnih interesov zapeljuje k potratu sil, ki bi se sicer mogla koristno uporabiti, nedostatek parlamentarne vzgoje in tradicije temelje naši narodni skupščini precej ugleda in ovira njeno nemoteno delovanje. To so manj ali več otročje bolezni in tu pa tam vidimo že danes, da se celo opozicija že zna posluževati pozitivne in koristne kritike mesto prazne demagoške fraze.
Skupščina te dni razpravlja o svojem novem poslovniku, ki naj postane sredstvo, da krene naše parlamentarno življenje v še urnejšo in zmernejšo smer. Značilno je, da je načrt poslovnika, ki je v smislu modernih parlamentarnih načel zasnovan kot avtonomni skupščinski statut, izdelan skoraj v popolnem soglasju med večino in manjšino. Priznati moramo, da so nekateri predlogi, ki jih večina odbora ni usvojila ter jih opozicija vzdržuje kot minoritetne vote, tudi nam simpatični. Predvsem stojimo tudi mi na stališču, da bi bilo umestno postaviti poseben parlamentarni odbor, ki bi vodil kontrolo nad vodstvom naše zunanje politike. Le pod pritiskom političnega položaja je demokratska stranka opustila to zahte-

Konferenca Male aníante v Bratislavi

POTOVANJE ZUNANJEGA MINISTRA NINČIČA

Potovanje zunanjega ministra Ninčiča. Beograd, 28. febr. (Izv.) Danes popoldne se je do poznega večera vršila brzojavna izmena misel med Prago in Beogradom. Na podlagi teh posvetovanj se od-

pelje jutri zjutraj ob 7. uri zunanji minister dr. Ninčič s češkoslovaškim poslanikom na našem dvoru g. Kalinom v Bratislavo, kjer se bo vršila dne 2. marca Konferenca četverorvez.

Seja narodne skupščine

Beograd, 28. febr. (Izv.) Na popoldanski seji narodne skupščine se je nadaljevala načelna debata o poslovniku. Poslanec Uroš Stučić (zemjoradnik) je kritiziral delo odbora za poslovnik in predlaga za uvedbo stalnega parlamentarnega odbora za zunanje posle in posebnega odbora za vojaške zadeve. Kritiziral je tudi čl. 33 poslovnika, ki dovoljuje novinarjem pristop samo k sejam zakonodajnega odbora Veli, da se 90 % parlamentarnega dela izvršuje v odborih in da je potrebno, da je javnost obveščena o delovanju teh odborov. Izjavlja, da bo zemjoradniški klub glasoval proti poslovniku, ako se ne bodo upoštevali njegovi ugovori, izraženi v odvojenem mišljenju.

Za njim govori posl. Žujevič (rad. disident), ki pravi, da je razprava o poslovniku sploh nepotrebna sedaj, ko čaka na odobritev skupščine toliko važnejših zakonov.

Za njim govori Stojan Protić, ki pravi, da smatra poslovnik za del ustave, in da je tendenca predloga o tem poslovniku ista, kakor v členu 133. ustave, ki kakor znano urejuje postopek pri izenačenju zakonov. Pravi, da takih odredb ne vsebuje poslovnik nobene druge države. Vsled obširnih kompetenc zakonodajnega odbora je skupščina v važnih vprašanjih oropana svojih pravic. Ne ona, temveč zakonodajni odbor ima pravico odločanja. Posl. Protić kritizira zaporedoma poedine člene poslovnika predloga in preide potem na vprašanje ustanovitve parlamentarnega odbora za zunanje zadeve. Izreka se proti takemu odboru, ki bi bil ministrom opora in pomočnik. S tem bi bila zmanjšana njihova odgovornost pred skupščino, kjer bi jih njihovi pomočniki poslanci branili. Kritiziral je tudi člen poslovnika, ki predvideva začasno ali trajno izključitev poslancev iz skupščine, ako ne bi čval skupščinske tajnosti. Pravi da še ni videl tako čudnega člena v nobenem poslovniku.

Za njim je govoril poslanec NSS. Anton Brandtner.

Seja je bila nato zaključena ob 19.50. Prihodnja se vrši jutri popoldne ob 16. uri.

Beograd, 28. febr. (Izv.) Poslanec popoldne je zasedala komisija za admini-

strativno razdelitev države. Razpravljala je o upravnih razdelitvah bivše Srbije. Pokazala se je tendenca za povečanje števil oblasti v Srbiji preko števila, kakor ga predvideva vladni načrt. Od kruševske, šabačke in pripoljske oblasti se odločijo nekateri deli, iz katerih se stvori užitka oblast. Prihodnja seja komisije, ki je pododbor zakonodajnega odbora, se vrši jutri.

INTERPELACIJA DALMATINSKEGA POSLANCA RADI REKE

Beograd, 28. febr. (Izv.) Poslanec Ante Frančić (zemjoradnik iz Dalmacije) je pisмено interpeliral ministra zunanjih del, ali je istina da je med reško državo in Italijo sklenjen sporazum o posojilu 500 milijonov lir in potom sporazumu sklenjeno, da ima Italija kot garancijo pravico na vse premičnine in nepremičnine reške države, kar bi pomenilo popolno njeno ekonomsko odvisnost od Italije. To pa se protivi mednarodnim pogodbam. Interpelacija je sestavljena sledeče: 1.) Ali je res da je reška država zaključila sporazum z Italijo glede posojila 500 milijonov lir? 2.) Ali se je to zgodilo s predhodnim sporazumom z našo državo? 3.) Ali je minister podvzel kakor korake za ohranjanje naših interesov in ako jih še ni, ali jih namerava v bodoče storiti?

Beograd, 28. febr. (Izv.) Socialdemokratski poslanec Golouh je pisмено interpeliral prometnega ministra zaradi nezadostne dostavitve vagonov našim industrijalcem po beograjskem ravnateljstvu.

DELO FINANČNEGA ODBORA

Beograd, 28. febr. (Izv.) Druga sekcija finančnega odbora je danes pregledovala bužet ministrstva pravde, posebno postavke, nanašajoče se na Vojvodino. Ker je tamkaj več obmejnih občin pri reguliranju granice odpadlo od naše države, je sklenjeno, da se ukinejo dve okrožni sodišči in 3 kotarska sodišča, in da se pri ostalih sodnih znižja število obojla. Seja se jutri dopoldne nadaljuje in se bo razpravljalo o justičnem bužetu Bosne in Hercegovine.

škili igralcev v Beogradu nabranih 100 tisoč dinarjev.

FAŠISTI UKRADLI JUGOSLOVANSKO ZASTAVO

Trst, 28. febr. (Izv.) Fašisti so se proslavili z novim junaštvom. V Turinu so protestirali proti takozvanemu splitskemu incidentu, ki so ga ustvarili in razpredli sami. Trije fašisti so se javili v našem konzulatu v Turinu. Dva sta zažigala konzula s pretezo, da želita informacij, tretjemu pa se je poročili iz italijanskih virov posrečilo med tem polastiti se jugoslovanske zastave, nakar so se vsi trije zmagovalno podali na dvorišče univerze, kjer so potem med velikim vpitjem zastavo raztrgali. Naš konzul je šel par ur pozneje opazil, da je izginila zastava, in je obvestil o dogodku policijo.

NOVO ITALIJANSKO MINISTRSTVO PRISEGLO

Rim, 28. febr. (Izv.) Novo ministrstvo je danes položilo prisego.

dejno vplival na razvoj našega parlamentarizma.

Organizacija našega državnega življenja je še v povojih. Danes funkcijonira šele in tudi to ne povsod najnižja celica državnega organizma občina, s težkim frikacijami in deloma polomljenim kolesejem se giblje stroj državne administracije, parlament je še preveč skupščinarski in premalo zakonodajen, samoupravne organizacije še ni, enotnosti v normah, ki regulirajo odnose posameznika napram celoti in narobe še dolgo ne bo. Vsak korak, nas približa končni notranji ureditvi naše države je zato velike važnosti. Sem spada tudi skupščinski poslovnik, ki je tako v bistveni zvezi z zakoni o ureditvi državne administracije in samouprave.

Angleško-francoska garancijska pogodba

VARSTVO POLJSKE PROTI NEMSKEMU NAPADU

London, 28. febr. (Izv.) »New York Times«
doznajajo, da sta se Poincaré in Lloyd George na svojem sestanku v Boulognu sporazumela, da se sklene angleško-francoska garancijska pogodba še pred 10. aprilom za dobo 20 let in sicer velja pogodba tudi za zajamčenje varnosti Poljske za primer nemškega vpada.

London, 28. febr. (Izv.) Kot glavni uspeh sestanka s Poincaréjem smatra Lloyd George sporazum v ruskem vprašanju. Sovjetska vlada s povabilom v Genovo še ne bo priznana. Bodoče priznanje sovjetoj bo odvisno od neklih jamstev. Dalje sta se sporazumela državnik tudi v vprašanju razoroževanja na morju, dočim o razorožitvi na kopnem ne more biti govora, dokler Nemčija faktilčno ne izvede popolne demobilizacije. Poincaré je zahteval nadalje tudi to, naj se povabi na genovsko konferenco tudi zastopstvo Zveze narodov, vsaj k razpravljanju o tistih vprašanjih, ki spadajo v pristojnost Zveze narodov. Poincaré je kritiziral zadržanje Amerike v vprašanju shvačanja pomorske razorožitvene pogodbe, češ, da je Amerika dala te dni

graditi 120 novih podmornic, za obrambo obrežja Tihega morja.

Pariz, 28. febr. (Izv.) Poincaré odide te dni v London, kjer bo najbrže podpisal angleško-francosko garancijsko pogodbo. Datum odpotovanja še ni določen.

London, 28. febr. (Izv.) Lloyd Georgevi pristajajo presojo notranji položaj Anglije precej pesimistično. Lloyd George je preokupiran z zunanjo politiko in prijatelji mu svetujejo, naj se posveti za nekaj časa ureditvi notranjopolitičnih razmer, zunanje naj pa prepusti Balfourju, ki je dosegel v Washingtonu sijajne diplomatske uspehe. Lloyd George se resno peča z mislijo, da bi odstopil, ker toliko dela ne more več dalje zmagovati, posebno ker na Irskem še vedno ni vzpostavljen mir. Politični nasprotniki ostro napadajo Lloydja Georgea, češ da je v Boulogneu pred Poincaréjem kapituliral.

Pariz, 28. febr. (Izv.) »L'Ouore«
poroča da smatra Poincaré, da je njegova prisotnost na genovski konferenci potrebna samo pri razpravljanju o prvih treh točkah programa, dočim bi tehnična vprašanja rešili strokovnjaki sami.

POLITIKA DELLA TORRETTE

Dunaj, 28. febr. (Izv.) Nocojšnja večerna izdaja »Neue Freie Presse«
piše o političnem razpoloženju v Italiji: »Jasno je, da je politika Della Torrette pri sklepanju beneškega dogovora, ki ni bil v smislu mirovnih pogodb, prislila. Malo entento, da se je trdno priključila Franciji, s katero jo vežejo isti interesi. Italijansko časopisje danes pozivlje novo vlado, naj se trdno drži mirovnih pogodb, da se s tem zopet zbliža s Francijo in Malo entento. Glavni tajnik na konzultu Contarini, ki je bil predsednik komisije za izvedbo rapalske pogodbe, je te dni demisioniral, s čemer je hotel namigniti, da bi bilo nadaljevanje politike Della Torrette po novi vladi fatalno za ugled Italije na zunanji.«

Pariz, 28. febr. (Izv.) Novi italijanski zunanji minister Luigi Schanzer je danes na povratku v Washingtona dospel v Pariz, kjer je takoj obiskal italijanske člane reparacijske komisije in se z njimi posvetoval, nato je obiskal v Quai d'Orsayu Poincaréja, s katerim se je razgovarjal o predstojeti pariški konferenci zavezniških zunanjih ministrov, ki bodo na njej razpravljali o vprašanju Orienta.

ANGLEŠKO POSOJILLO ČESKI

Praga, 28. febr. (Izv.) »Lidove Noviny«
poročajo, da je ministrski predsednik dr. Beneš izjavil v finančnem odseku, da zahteva Anglija kot jamstvo za posojilo češkoslovaški zastavitev dohodkov iz tobačnega monopola. Pogajanja glede kredita še niso končana. Vendar pa se bodo brezdvomno dobro končala.

Praga, 28. febr. (Izv.) Na današnji dopoldanski seji ministrskega sveta je referiral min. predsednik dr. Beneš o uspehih svojega potovanja v Pariz in London in o stališču tamošnjih vlad napram genovski konferenci.

Praga, 28. febr. (Izv.) Danes dopoldne se je vršila pod predsedstvom ministrskega predsednika dr. Beneša izredna seja ministrskega sveta. Dr. Beneš je podal izbrano poročilo o njegovih pogajanjih v inozemstvu in o političnih in gospodarskih vprašanjih. Seja je trajala do pol 3. ure popoldne.

MEDNARODNI SINDIKAT ZA OBNOVO EVROPE

London, 28. febr. (Izv.) Komite za organizacijo mednarodnega osrednjega sindikata za obnovo Evrope objavlja, da je predvidena za nacionalne sindikate temeljna glavnica 20 milijonov funtov, za srednji sindikat pa 200 milijonov funtov. Zaenkrat ustanove nacionalne sindikate Anglija, Francija, Italija, Nemčija in Belgija, dočim so bile te dni povabljene k sodelovanju še druge države, ki se bodo obvezale ustanoviti svoje nacionalne sindikate.

POLDRUGO LETO PREZENČNE SLUŽBE V FRANCIJI

Pariz, 28. febr. (Izv.) Na današnji seji zbornice se je razpravljalo o zakonskem načrtu glede izpolnitve in razširjenja vojske. Referent je izjavil, da bo enoletna vojaška služba sicer odgovarjala določilom mirovnih pogodb, da pa zahteva današnji položaj Francije, ki ob sklepanju pogodb ni bil predviden, a se je od tedaj poostil, osemnajstmesečno vojaško službo.

PROMET V VOJVODINI VZPOSTAVLJEN

Beograd, 28. februarja. (Izv.) Železniško ravnateljstvo v Subotici javlja, da je sedaj tudi blagovni promet na vseh progah zopet vzpostavljen in redno posluje in da torej ni potrebna omejitev pri sprejemanju blaga za odpravo.

Borza PASIVNA RESISTENCA NA BORZAH

Zagreb. V protest proti novemu pravilniku o trgovini z devizami in valutami so borzni obiskovalci pričeli danes s pasivno resistenco. Promet z efekti je bil neznanen, z devizami in valutami ga sploh ni bilo. V prostem prometu so notirali: Dunaj 5.20—5.25, Praga 589—592, Italija 1690—1695, London 1450, Berlin 148, Budimpešta 47—48, Curih 6425, dolar 322.

Primorska banka 700—760
Brodsko banka 355—360
Eskomptna banka 795—815
Jadranska banka 1100—1130
Ljub. kreditna banka 925—930
Slovenska banka 510—515
Praštredlona 5500—5520
Rečka pučka banka 510—520
Slov. eskomptna banka 630—680
Srpska banka 720—725
Nar. šumska industrija 555—585
Našička industrija drva 500
Gutman 1595—1625
Slavonija 690—695
Union 2800
Trboveljska premogokopna družba 1030

Beograd. Radi novega pravilnika o trgovini z devizami in valutami danes ni bilo nobenega prometa.

Praga. Devize: Berlin 2460—2540, Curih 1098—1102, Milan 299—301, Pariz 514.50—517.50, London 248.40—250.50, New York 56.12—57.12, Beograd 67.50—68.50, Sofija 87.85—88.65, Dunaj 0.771½—0.98½, Varšava 118—173, Budimpešta 7.85—8.45, valute: marke 2460—2540, švic. franki 1093—1097, lire 296—298, francoski franki 511½—514½, funti 247½—249½, dolarji 56—57, dinarji 64½—65½, levi 36.60—37.40, avstrijske krone 0.77½—0.97½, poljske marke 1.13—1.73, madž. krone 7.85—8.45.

Curih. Berlin 2.27, New York 5.11, London 22.61, Pariz 46.80, Milan 27.10, Praga 9.10, Budimpešta 0.73, Zagreb 1.53, Varšava 0.12, Dunaj 0.10, avstrijske krone 0.08½.

Dunaj: Zagreb 1948—1952, Beograd 7790—7810, Berlin 2859½—2865½, Budimpešta 928½—931½, London 282.90—283.10, Milan 337.90—338.10, New York 6398—6402, Pariz 584.80—585.20, Praga 113.97—114.03, Sofija 42.55—43.05, Varšava 163—165, Curih 1249.75—1250.25, dolarji 6348—6352, levi 4095—4105, funti 279.90—280.10, fr. franki 582.80—583.20, lire 331.90—332.10, dinarji 78—78.20, poljske marke 163—165, levi 48.45—48.55, švic. franki 1234.75—1235.25, češkoslov. krone 113.97—114.03.

Berlin. Italija 1211.25—1213.75, London 1007.95—1010.05, New York 227.27—227.43, Pariz 2087.90—2092.10, Švica 4490½—4499½, Dunaj 4.38—4.42, Praga 397.60—398.40, Budimpešta 3241—3249, Sofija 153.80—154.20.

Pregled zunanje političnih dogodkov v preteklem tednu

Anglija je pretekli teden vrnila Egiptu neodvisnost in s tem sklenila z dnevnega reda vprašanje tamošnjih večnih nemirov. Egiptu se Anglija ni težko odrekla, saj ji ni nikoli koristil. Gre ji le za neke garancije glede varnosti siveškega prekopa.

V Indiji še vedno vre. Gandhi se je sicer »odrekel politiki« in dela sedaj »duhovne vaje s postom«, ki so pa že obrodile sad: atentat na walleškega princa v Delhiu.

Kar se tiče Irsko, je angleški parlament ta teden ratificiral irsko pogodbo. Na Irskem je prenehal boj z Ulstrovci, vnel pa se je še hujši med avtonomisti z Griffithom in Collinsom in ekstremnimi republikanci z De Valero na čelu. Kdo bo zmagal, bo pokazal bližnji vseirski kongres v Dublinu.

V Londonu so se začele začetkom prošlega tedna konference zastopnikov Anglije, Francije, Italije in Japonske glede ustanovitve modernega finančnega konzorcija za obnovo Evrope. Koncem tedna so bili k sejam povabljeni tudi nemški zastopniki. Te konference obravnavajo vprašanja ustanovitve omenjenega sindikata, stabilizacije menjalnih tečajev, zvišanja kupne moči malih držav itd. Pogajanja so koncem tedna zadela na težkoče vsled različnosti angleških in francoskih zakonov, vendar pa bo mogoče najti izhode.

V odnošajih med Anglijo in Francijo je vladala precejšnja napetost že dolgo časa sem, kar sta imeli vladati obeh držav v najvažnejših sedanjih evropskih političnih problemih popolnoma različne nazore. Predvsem velja to za vprašanje reparacij, zadržanja napram sovjetski vladi, programa genovske konference, orientacije itd. Zdelo se je, da je ta sporazum med Lloydom Georgeom in Poincaréjem čisto izključen. Toda položaj se je obrnil v korist Poincaréja. Bodisi, da je prisilil Lloydja Georgeja precej kritičen položaj zanj v angleškem parlamentu, bodisi, da ga je njezila dvolična politika prekanega Radeka, bodisi, da je naenkrat opazil, kako se čvrste vezi med Rusijo in Nemčijo. — Lloyd George je v Boulogni pokazal povsem novo politiko, ki je Poincaréju precej bližja, kakor dosedanja njegova tako idealna politika. Listi pišejo, da se je v Boulogni dosegel popoln sporazum glede neklih točk programa genovske konference, predvsem glede francoske zahteve, naj se v Genovi ne govori o mirovnih pogodbah, reparacijah, o oboroževanju na kopnem, glede razmerja zveze narodov do genovske konference, glede tega, da povabi Rusijo na to konferenco ne pomenja priznanja sovjetske vlade, glede stališča napram ruskim zahtevam po odškodnini za škodo, povzročeno po prvi revolucionarni armadi, glede Lloyd Georgejevega predloga o obnovi mirovni pakti in glede — odgoditve genovske konference do 10. aprila. Lloyd George je pristal na marsikaj, na kar bi pred 14 dnevi ne bil pristal. Sedaj je verjetno, da se bo tudi vprašanje garancijskega pakta kmalu povoljno rešilo, zakaj Lloyd George je bil pristal na daljši rok te pogodbe. Verjeten je po vsem tem tudi preokret v stagnaciji glede orientacij pogajanj med Curzonom in St. Aulairejem v Londonu, ki so imela doslej ničo za rezultat.

Kar se tiče reparacij, je začetkom prošlega tedna Anglija končno pristala na to, naj reparacijski odsek odloči v vprašanju načrta nemškega plačevanja, seve pod pogojem, da bo pri odločanju vpošteval canneške izpremenbe mednarodnega finančnega pakta z dne 31. avgusta 1921. Po zadnjih vestih iz Pariza se zdi, da bo reparacijski odsek, ki sedaj pretresa to vprašanje, ustvaril za leto 1922 ne samo provizorij, ampak bo dovolil Nemčiji tudi gotova olajšava.

Finančna kriza postaja v Franciji namreč z vsakim dnem akutnejša in Poincaré je prišel do prepričanja, da vodi do resničnih reparacij samo ena pot — resničen sporazum z Nemčijo, ne pa sile in represalije.

Amerika še ni odgovorila na povabilo v Genovo. Najbrže bo kakor v Cannes tudi v Genovo poslala samo opazovalca, ker se noče vtikati v evropsko politiko dokler Evropa ni politično stabilizirana in urejena. Predsednik Harding je naletel v ameriškem senatu na hudi odpor Wilsonovcev, neopravičljivih in demokratov proti ratifikaciji pogodbe štirih velesil, ki je bila sklenjena na washingtonski konferenci. Opozicija zahteva od njega izjavo, da določbe sporazuma niso nasprotne ameriški ustavi in sploh smatra, da spadajo take in enake pogodbe pred Zvezo narodov ne pa, da jih uveljavljajo samo štiri države.

Italija je pretekli teden končno vendar našla izhod iz dolgotrajne, mučne vladne krize, ki je bila stopila že v akuten stadij. Po demisijski slabotnega Bonomijs, ki se je sploh čudežno vzdržal na vladi celih osem mesecev, so prišli za sestavo vlade v poštev ne politični programi, ampak osebnosti Giolitti, Orlando in De Nicola in Orlando-Tittoni-De Nicola, ki pa vsi skupaj niso mogli sestaviti vlade, ker so razmerja med strankami v italijanskem parlamentu skrajno nesrečna in kaotična. Kralj je že hotel s pomočjo najstarejšega bivšega ministrskega predsednika (Giolitti) sestaviti začasno vlado, razpustiti parlament in razpisati nove volitve, ko se je pojavil predlog, naj poslanec De Facta, ki je bil svoje čase že finančni minister, sestavi vlado, kar se je Facti tudi posrečilo. Nova koncentrijska vlada vsebuje same nepoznane osebnosti razen Schanzerja in se ne bo dolgo držala, ker jo je prinesel pes na repu in v največji sili.

V Rimu se je pretekli teden pričela konferenca nasledstvenih držav bivše avstroogrske monarhije. Taka konferenca se je vršila že leta 1920. Sedaj pa samo pripravila nekaj tozadevnega materiala za genovsko konferenco.

Rusija je pretekli teden objavila svoje zahteve, katere misli staviti genovski konferenci in naznanila, da se ne udeležijo genovske konference, če pozovejo zavezniki na predhodno posvetovanje v Londonu tudi malo antant. Ruska diplomacija je pretekli dne mogla zaznamovati lepe uspehe. Predvsem je Radek v Berlinu dosegel neke vrste predhodni stadij zblizanja s Francijo, ki sedaj baje še vedno kljub vsem demantjem vodi trgovska pogajanja z njim. Radek je Franciji precej namignil v nekakšnem sodelovanju v Aziji, kar je Franciji gotovo tako dobrodošlo, da bo gotovo še naprej demantirala tozadevne vesti, ker noče, da bi zato zvedela Anglija, ki ne ljubi Turkov. V Moskvi zbujajo te dni izvrševalni odsek III. internacijonale, katerega sestavljajo baje zastopniki 30 držav. Sicer ima pa Rusija sedaj dosti dela s prehrano gladujočih. Umiranje za lakoto je doseglo ob Volgi katastrofalne dimenzije.

Kemal paša se je v petek napotil v Pariz, kjer bo predložil Poincaréju svoje zahteve po izpriznitvi Male Azije po Grkih, po neodvisnosti in vpostavitvi predvojne otomanske države, po priključitvi vzhodne Tracije Turčiji itd.

Poleg angleško-francoskega sporazuma je bila ta teden najvažnejši velikopolitični dogodek v Evropi akcija Male antante v Londonu in Parizu. Mala antanta namerava nastopiti na konferenci v Genovi s Poljsko vred kot celota, bi bi tvorila velesilo. Veliko se je te dni govorilo o priključitvi Poljske in Grčije k Mali antanti, da listi so pričeli pisati celo o priključitvi Avstrije, kar pa še niso delstva. Češkoslovaški ministrski predsednik je potoval prejšnji teden v Pariz in London in se posvetoval s tamšnjimi vladami glede genovske konference. Predvsem je dogal dr. Beneš, kakšni stališči zavzemata Anglija in Francija napram Mali antanti, jima obrazložil stališča Male antante na genovski konferenci in igral važno vlogo posredovalca med Anglijo in Francijo, tako, da je tudi precej njegova zasluga sporazum v Boulognu.

Še nekaj. Pretekli teden je sejm države Vilna sklenil s 96 proti 6 glasov, da se Vilna priključi Poljski. Zadnje besede bo pa izrekla o tej stvari »Zveza narodov«.

Politične beležke

— Iz demokratskega kluba. Na večerajšnji seji demokratskega kluba je predsednik Davidović sporočil, da so se vojvodinski poslanci dr. Valetić, Zarko Jakšić in Živojin Janka-Sklač zopet vrnili v klub. Nato je sledila razprava o srezi samoupravi in se je pokazala tendenca, da se kompetenca samouprave razširi in ojači. — Mesto obolelega poslanca Vlakovića iz Vranje je vstopil v skupščino in klub leskovački zdravnik dr. M. Radaković.

— Tajništvo JDS. za mariborsko volilno okrožje vodi odsej g. ravnatelj V. Spindler, Maribor, Mariborska tiskarna.

— Shoda JDS. se vršita dne 1. marca zvečer v Brezicah (govori dr. Kukevec), v nedeljo 5. marca ob 9. dopoldne pa v Ptuj (govorita dr. Kukevec in dr. Kramer).

— V čem je razlika? Opozicijsko-nemur časopisu je silno neprijetno, kadarkoli priinese naš list kak članek, v katerem se obstopi razmere kritikujejo. Klerikalci, socialisti in narodni socialci očividno nimajo o nalogah žurnalistike pravih pojmov, ko zahtevajo, da bi mi morali vse kar vlada ukrene ali ne ukrene kratkoma odobravati. Naš list je zastopnik interesov državljanov in kot glasilo stranke, ki je danes vladna, smatra za dolžnost, da tudi opozarja merodajne faktorje na nedostatke in javne potrebe v državi. Da položaj v naši državi v primeri z drugimi ni niti boljši, niti dosti slabjši, o tem so si poštenji opozicijski na jasnem ravno tako kot mi. Razlika med opozicijsko žurnalistiko in našim listom je pa v glavnem ta, da se mi na vsa moč prizadevamo, izboljšavati razmere, da mi v tem prizadevanju odgovorne faktorje tudi podpiramo, dočim naši opozicijski samo kriče, zbirajo v hujskajoče namene blato, ki se pretaka po vseh kanalih v državi, da z njim omejejo še tisto malo ljudi, ki še niso omagali pri idealnem delu za ustvarjanje boljših in urejenih razmer. Zato je naša pisava in tudi naša kritika vedno pozitivna, pisava in kritika opozicijskih listov pa samo negativna in destruktivna. Mi smo prežeti optimizma in trdno verujemo, da je ni sile, ki bi mogla zrušiti mogočne zgradbe naše nove države, katere se dviga v težkočah strašnih posledic svetovne vojne. Da ne gre in ne bo šlo čez noč, ni nobenega dvoma, a omagati ne smemo. Klerikalci, ki so bili najbolj vneti vojni hujškači, katerim ni bila nikaka žrtve, da so gnali tisoče in tisoče naših najboljših mož v strelske jake za habshurške krvnike, mislijo sedaj, da svoji politiki najboljše služijo, ako uganjajo v svojem časopisu katoliški boljševizem in žene narod v obup. Mesto da bi ljudstvu gorje, katerega so največ baš oni krivi, lajšali, ga še neprestano s hujskanjem, blatenjem vsega dobrega in poštenega ter z neprestanim slikanjem in pretiravanjem slabosti, še povečujejo. To je brezvestna spekulacija na vse tiste, ki v splošni zmedenosti, podivjanosti in nezadovoljnosti sedaj še ne morejo ločiti poštenosti in iskrenosti od nepoštenosti in neiskrenosti.

— Zaradi »Peke« je »Naprej« na naš nedeljski notico reagiral s tremi stolpci razlaganja, ki smo ga pa že slišali. Stvarnega »Naprejev« članek ni povedal (da govorimo v njegovem žargonu: »Strah ga je pred čitatelji iz bank, ki »Naprej« vzdržujejo«). Zlasti nam organizator »Peke« ne pove, kako bo uvedel pšenično valuto, ko jo pa preračunava na dnevni kurz produktne borze, izražen v papirnatem denarju? Vse drugo je lepo in lepa je tudi misel, naj bodo dobički manjši, samo tega »Naprej« ne pove, kako bo to dosegel s svojo pšenično po dnevnem kurzu pšeničnih spekulacij, borziancev, velemlinov, veletrgovcev in izvoznikov. Pokrajinski kreditni zavod po sistemu »Peke«? Zakaj ne? Toda povejte, kako? Mesto da dajete dobre nauke o plačah in draginji, povejte, povejte, kako se pšenična oprosti papirja in kako ga izpodrine? V tem vprašanju je jedro. Ne da tega jedra še niste prišli. Ne nasprotujemo, marveč povprašujemo!

— Oster napad na ljubljansko pokrajinsko upravo, čitamo v celjski. »Novi Dobri«, ki povdarja, da je pokrajinska uprava v Ljubljani popolnoma zanemarila se pravočasno pobrigati za prehrano prebivalstva v svojem področju. »N. D.« poudarja, kako je zagrebški namestnik Demetrovič obiskal vse pasivne kraje ter dal napraviti natančno statistiko, da se ve kje in koliko je nedostotka. Namestnik Demetrovič je končno izposloval 10 milijonski kredit za prehrano pasivnih krajev. »N. D.« zaključuje svoj članek z besedami: »Ugotoviti moramo žalostno dejstvo, da je naša pokrajinska uprava kot nositeljica samoupravnih nalog in kot predhodnica oblastnih samouprav baš v tem vprašanju popolnoma otrekla. In vendar je ona ne le neodgovorna, ampak pred vsemi drugimi odgovorna za prehrano pasivnih krajev v Sloveniji. Ona mora dati inčiativo. Šele kadar je ona v polni meri izvršila svojo dolžnost, in bi vkljub temu ne imela uspehov, šele potem bi razni avtonomisti in njihovi zavezniki imeli pravico s pretom kazati na Beograd. Za enkrat pa mora prest kazati v Ljubljano.«

Prosvefa

Moliere: »Zlahtni meščan«. Morda bi bili imeli od Moliere več, če bi nam bili dali ob tej priliki recimo »Tartuffa« ali »Misanthropo«, ki sta umetniško nemerno boljša od »Zlahtnega meščana«. Ta je še vse preveč burka, s kakršnimi je Moliere pital francoske kralje svoje dobe po kosilu, da so lažje prebavljali itd. Takrat je igrala umetnost približno tako vloga kakršno igra sedaj pri nas cirkus in ljudje tedaj še niso ločili umetnosti po ziranju nožev od umetnosti, kakor lo razumemo danes pod upodabljačo, glasbeno, dramatično... Sicer pa »Zlahtni meščan« vseeno še ni, da bi rekel morila. Tuptam je celo zabaven. O. Putjata je bil kot Jourdain dobra karikatura v Molierevem stilu in tudi ostali igralci so dobro rešili svoje vloge. Režija je bila primerna. Kompozist Škerjanc je zložil k igri uverturo, štiri medigre in nekaj intermezzov in plesov. Njegova glasba je okusna, distingvirana in originalno pikantna, posebno zanimivi sta bili turški koračnici po svojih rafiniranih kontrapunktičnih finсах. Kdo bi si bil mislil, da je mogoče pisati popolnoma sentimentalno glasbo brez tiplčno nemške solzavosti, v kakršni so se odlikovali Kienzl in drugi! Ni škrcupcanja ni napisal Škerjanc, vse je teklo tako naravno kakor morda Rahmaninovemu in malokomu drugemu. Škerjanc nam bo dal našo opero; da bi jo le kmalu!

Romanovski—Koga priredita v nedeljo 5. marca ob 11. uri dopoldne v Filharmonični dvorani matinejo, na kateri se bodo izvajali v prvem delu samospevi starejših naših komponistov: Maška, Fleišmana I. dr. Naše občinstvo do sedaj še ni imelo prilike slišati teh skladb, ki se odlikujejo po svoji preprosti melodiki, a so srčno občutne, zato smo prav radovedni, kako jih bo sprejelo. Baje misli Marij Kogoj v uvodu govoriti o razvoju slovenskih samospevov. To namerno toplo pozdravljamo.

Razstavo »grde umetnosti« bo otvorila »Liga Nazionale« te dni v Trstu. Pozvala je vse ljubitelje umetnosti, naj pošljejo na razstavo vse, kar menijo da je grdo. Ni dvoma, da bo »grde umetnosti« dosti na razstavi, posebno, ker bodo razstavili tudi futuristi in kubisti Marinettijevega kova.

Dva reprezentanta češke umetnosti v Zagrebu. Začetkom marca prideta v Zagreb praško pevsko društvo »Smetana« in »Česka filharmonija«.

Sport

Nogomet. Preteklo nedeljo so se vršile v inozemstvu zanimive nogometne tekme, od katerih moramo predvsem omeniti mednarodno tekmo med Češkoslovaško in Italijo ter tekmo med moštvom Nižje Avstrije in Južne Nemčije. Tekma med Češkoslovaško in Italijo se je vršila v Turinu skoraj ob tropični vročini ter je končala neodločno z 1:1 (polčas 0:0). Češkoslovaški igralci so očividno zelo trpeli pod neznošno vročino, katere

niso bili navajeni. V prvi polovici igre niso imeli niti Italijani niti Češkoslovaški uspeha. V sedmi minuti druge polovice so scortali Italijani ter s tem dosegli vodstvo, ki so ga obdržali skoraj do konca igre. Šele pet minut pred koncem je izenačil Janda. Češkoslovaško moštvo, kateremu je predvsem manjkal training, ni imelo baš lahke naloge, ker nista bila v njem skoraj najboljša češka igralca, Kádka in Hojer. Praški športni krogi so pričakovali gori omenjeni izid ali pa vsaj da bodo Češkoslovaški zmagali le s teza-vo. — Tekma med Nižje Avstrijsko in Južno Nemčijo, kateri je prisostvovalo skoraj 15.000 oseb, je končala z zmago Južne Nemčije v razmerju 2:0 (polčas 1:0). Poraz Nižje Avstrijske je zlasti pripisovati ne posebno posrebeni sestavi njenega moštva.

Tekme v Nemčiji: Berlin: Monakovo 2:1 (polčas 0:0), 25.000 gledalcev. Leipzig — Dresden 2:1 (1:1), 15.000 gledalcev.

Tekme v Budimpešti: Prvenstvene tekme M. T. K.: Kispest 2:0 (0:0), F. T. C.: Vasa 4:0 (4:0). Pri zadnji tekmi je prišlo med igralci do spopada, vsoled česar so bila po dva igralca od vsakega kluba od igre izključena.

Rugby. Mednarodna rugby-tekma med Francijo in Anglijo, ki se je vršila v nedeljo v Twickenhamu v grofiji Middlesex, je končala neodločno z 11:11. V prvi polovici igre je vodila Anglija z 6:0. V drugi polovici pa se je francosko moštvo posrečilo izenačiti igro. Tekmi je poleg ogromne množice ljudstva prisostvoval angleški kralj.

Rugby-tekma med Škotsko in Irsko je končala z zmago Škotske v razmerju 6:3.

Izpred ljubljanske porote

Včeraj dopoldne ob 9. uri se je pod predsedstvom svet. Pernuša nadaljevalo porotno zasedanje. Pred porotniki se je moral zagovarjati 26letni mehanik Ivan Pucelj, ker je dne 24. oktobra 1918. na Borovnici Amalijo Marušič s silo oropal za 5300 K. Obtoženec je bil za časa ropa vojaški begunec in je po zločinu zbežal na Gorisko, odkoder se tudi po povratu ni več vrnil, vsled česar je bila za njim izdana tiralnica. Ko je meseca novembra lanskega leta prišel čez mejo, je bil aretiran in oddan v zapore ljubljanskega sodišča. Obtoženec priznava svoj zločin, in se izgovarja na bedo. Zaslišane priče so izjavile, da se je obtoženec zelo brutalno vedel. Obtoženca zagovarja dr. Novak. Senat je stavil porotnikom dve vprašanji, prvo glede hudodelstva ropa soglasno zanikali. Senat je razglasil oprostilno razsodbo in je bil obtoženec takoj izpuščen.

Drugi se je zagovarjal 21letni delavec France Gregorc tudi zaradi hudodelstva ropa. Obtožen je, da je dne 1. novembra 1921. na cesti med Kranjem in Kokrico dejansko oropal berača Jožefa Marna za 130 K. Obravnava je dokazala, da sta se obtoženec in poškodovanec v vinjenosti sprla in rvala, zato so porotniki glavno vprašanje glede hudodelstva ropa soglasno zanikali. Senat je razglasil oprostilno razsodbo in je bil obtoženec takoj izpuščen.

Tretji se je zagovarjal Josip Omerza 20letni trgovski pomočnik, ki je izvršil znani vlom v trgovino Josipa Vidmarja. Obtoženec je zaradi tatvine že 3krat predkaznovan, enkrat tudi že pred poroto. Obtožen je, da je vlomil dne 5. decembra 1921. v stanovanje uradnice Marije Sirca v Ljubljani na Gosposvetški cesti. Tam je z vtrihom udril v zaprti stanovanje, pobral mnogo srebrnine, nekaj ur, veržic in uhanov v vrednosti 9100 K. kar je pozneje prodal nekemu židu v Zagrebu. Nato se je klatil po Slavoniji in Bosni, dokler ga ni policija poslala domov v Žužemberk. Takoj drugi dan pa jo je pobral v Ljubljano in dne 21. januarja t. i. udril v trgovino g. Josipa Vidmarja in pobral iz blagajne 98.181 K gotovine, 2 srebrni kroni, 1 srebrno liro in eno zlato uro vredno 4000 K. Porotniki so na stavljeno jim vprašanje glede hudodelstva tatvine v znesku nad 40.000 kron soglasno potrdili in je senat obtoženca obsodil na 3 leta težke ječe.

Pri današnjih razpravah je bilo le malo občinstva. Dobro pa je bila zastopana orožniška šola pod vodstvom svojega kapitana.

Rogaška Slatina

po zimi

Ko je vprašal uradnik v Rogatcu kmeta, od kod je, in je ta odgovoril: »Iz Slatine«, ga je nevolino zavrnil: »Kako hote iz Slatine — tega kraja sploh ni!«

Kakor je ta beseda groteskna, je »pravzaprav« le resnica. Rogaška Slatina je nekaj, kar ni niti vas, niti trg, niti mesto — množica sijajnih zgradb je, po katerih in med katerimi vre nekaj mesecev na leto naravnost velikomestno življenje, potem pa je »predstavitev konec« in vsa ta krasota se pogrezne v nekaj nič...

Cim namreč odidejo zadnji gosti, ozioroma boljše: kmalu potem. Zadnji gosti so namreč še resnični gosti: ljudje, ki so hote dospeli sem šele potem, ko je vrvenje »velike sezone« že poleglo, in ki žele v popolnem miru preživeti v tem predvsem kraju in ob čudotvornih vrelih še kak teden do zaključka tudi »male sezone«. Bog pa je ustvaril še neko vrsto pravih čudežov, ki kar nočejo razumeti raznih boli ali manj nežnih namizavani:

zatvoritve Glavne kavarne: potem velikih obednic drugo za drugo; naposled še sijajne dvorane itd. Lanska sezona gotovo ni spadala med najboljše, a s temi zapoznelci je bil le še tem večji križ: ko so jih takorekč vrgli iz zdraviliških sob, so se stisnili v one zasebnih hotelov; ko so našli nekega dne zaprta vrata zdraviliške čitalnice, so se preselili v »narodno«; ko se je naveličal tudi še ljubeznivi namiznik »Švicarije«, so hodili na kavo in mleko v gostilne.

Dokler ni začelo deževati, in postajati čim bolj hladno. Zakaj potem na Slatini res ni več bogve kaj prijetno...

Da, zdaj pa res — konec predstave! Kakor da je bil vrtnar čakal le še iz posebne obzirnosti do teh trdovratnežev, je planil s tem večjo vno na plan ter pulil in trgal iz zemlje korenine, gomoljke in čebulice ter jih naglo odnašal v svoje shrambo za čez zima. Tu približa delavce deske čez izložna okna, tam ovija drugi v slamo kip, tam spet tretji zadelava vrele, četrti demontira električne obločnice.

Res demontiranje — to je pravi izraz za vse to splošno turbočno početje. »Odločujoči faktorji mislijo sploh le na goste, in po zimi pravzaprav nima nihče na Slatini mnogo iskati. Težko ji je živeti sami, sijajni kraljici »visokih« mesecev — toda kdo jo vpraša po tem? ... In kakor da hoče čim prej ubežati žalostni sedanosti, se naglo pogreza v globok sen... Navzlic temu celo, da ti lubežni v grčki okrog nje še vsi vznemljeno v trgatvenem radovanju — kakor vdova, ki ji niti otroci ne morejo več nadomestiti pregrenke izgube...

Potem pride sneg. Ne mnogo — preveč milo je to podnebje. Še letos ga je bilo največ 20 cm, toda sneg je le. — In skoraj ni niti več prispodoba: ta krasni, po razpostavi svojih monumentalnih zgradb do zadnjega detajla na umetniško učinkovanje preračunjenih zdravilski trg je zdaj pravo — pokopalščel V tej beli harmoniji snega in »ročel« klasično lepo pokopalščel, a vendar pokopališče... Tam gori ob točilnici se je pokazala črna postava, izginila za voglom.

Čez mnogo časa šele, se odluči od zida ravnateljkega posloja spet neko, hidi čez pot, spet izgine; včasih prikoraka kdo celo po drevedu, toda mudi se mu, kakor da ga je strah ali da je sam strah, in potem spet dolgo dolgo nič...

Toda notri za okni te hiše tam vseeno neprestano drsijo peresa, hiti čez papir svinčnik, klopočejo pisalni stroji: vse dela že za — bodočo sezono! Načrti, projekti, proračuni, pogodbe, poročila, naročila, vabila. Potem začne delo siliti tudi že na dan: nov vodovod, ker se je izkazalo v lanskim izrednim suših, da mora biti tako podjetje na vse pripravljeno: nove instalacije v elektrarni; nova preureditev raznih lokvalov in naprav; v stolpučju elegantne sv. Ane zapoje nov zvonec — lepši in boljši od uropanega; dela za novo svetilnice naših pravoslavljnih bratov gredo že h koncu — sam patrijarh da ga pride blagosloviti, in treba, da se razveseli starčevno srce...

Ni zadnji pa mož, ki z načrtom v roki hodi okrog opustošenih leh in nasadov ter primerja, ali se bo vse tudi v naravi

podalo, kar je zamislil v svoji glavi: vrtnar! Zakaj ne samo, da ga veseli, ustvariti vsako leto kaj novega, tudi goste bi hotel presentiti še bolj ko lani. In če Bog da, v dveh mesecih bo že davno vse vzkliko, kar naseje in nasadi njegova večja roka.

Saj tam gori na nebu že visoko stoji in vsak dan više stopa božje solnce, ki je tudi že začelo svoje delo: da se spet z opojnimi barvami zagreje te prostrane gredice in ti osipi med njimi; da spet ozeleni in zašume ti krasni drevedori nad belimi stezami in te razkošne hoste na vse strani; da se zbude sokovi vinske trte po gorleah krog in krog; da bo prijetno in ljubo bivati na tem blagoslovljenem koščku zemlje njim, ki pridejo iz šuma in hruma sveta tiskat sem zdravju in odmora k našim trem slavnim vrelicem, ki so jim tudi že odkrili težke zimske kape, in ki zdaj čakajo, da nudijo vsem, ki so jo potrebni, svojo tajinstveno pomoč...

Domače vesti

* Seja načelstva demokratske stranke je v četrti dne 2. marca, popoldne ob 3. uri v strankinem tajništvu (»Narodni dom«).

* Svarimo pred krivimi interpretacijami. V »Slovenskem Narodu« čitamo članek, ki ne sme ostati brez ugovora. Vsebuje namreč interpretacijo protidraginskega zakona, ki je povsem netočna ter opasna, ker bi lahko za peljala mnoge trgovce v zmotno, konvencionalno pritisla ogromno škodo. Pisek članka trdi namreč, da protidraginski zakon daje trgovcem z življenjskimi potrebščinami (pravico, da smejo svoj dobiček (ki je sicer določil običajno 10%) zaokrožiti kar na 25%. To je kakor smo že svoj čas razložili in kakor praksa sodišč (zlasti v Zagrebu) dokazuje povsem krivo. Zakon dovoljuje samo običajni trgovski dobiček, ki znaša po »Slovenskem Narodu« pri nas le 10%. Določba o 25% je zamišljena očividno kot skrajna granica, preko katere trgovski dobiček pod nobenim pogojem ne sme iti, tudi če bi bil »običajno« večji. O nepoučenosti pisca priča tudi trditve, da je to določba protidraginskega zakona zakrivilo ministrstvo za socialno politiko. Res je namreč, da je prišla določba o 25 % v zakon na zahtevo opozicijskih poslancev in sicer predvsem dr. Gosarja, kateremu se je zdelo, da bi ostala določba brez (skrajne) skrajne granice dobička preveč nejasna. Priznavamo dobri namen poslance Gosarja. Kakor pa kaže članek v »Slovenskem Narodu«, zavaja dodatek o 25% le k znatnim interpretacijam, ki so konzumentskim interesom skrajno škodljive. Baš krive interpretacije so povzročile, da se je prišel zakon zlorabljati šele sedaj, ko je v veljavi že skoraj dva meseca! Razglašeno je bil namreč v »Službenih Novinah« dne 6. januarja, v »Uradnem listu« pa dne 18. januarja t. l.

* Novi pomočnik ministra saobračaja. Kralj je podpisal ukaz o vpokojitvi pomočnika ministra saobračaja Save Jelica in direktorja sarajevske direkcije Gärtnerja. Za pomočnika ministra saobračaja je imenovan Branišlav Avramović, za direktorja v Sarajevu pa Vladimir Valpović. G. Jelič pravzame haje ravnateljstvo novega tovornega vagonov v Brodu.

* Iz veterinarske službe. Dr. Vlado Arko, dosedaj praktični živinodržavnik v Postojni, je imenovan za veterinarskega asistenta pri oddelku za kmetijsko pokrajinsko upravo v Ljubljani.

* Dolgoletni urednik celjske Nove Dobe g. Vekoslav Spindler se je preselil v Maribor, kjer prevzema mesto ravnatelja časopisnih podjetij »Mariborske tiskarne«, v katere založbi izhajata »Tabor« in »Marburger Zeitung«. Odličnemu žurnalistu, ki je bil v Celju tudi korepondent »Jutra« ter zaslužen tajnik okrajne organizacije JDS, želimo na novem mestu najlepših uspehov.

* Uradniška deputacija pri namestniku Demetroviću. V ponedeljek se je zglasila pri hrvaškem pokrajinskem namestniku Demetroviću deputacija uradnikov, ki mu je izrekla najiskrenejšo zahvalo za njegov energičen nastop za izplačanje novih uradniških dokladov.

* Povrnitev g. Ačimovića v Ljubljano? Beograjska »Epoha« poroča, da je g. Ačimović zopet imenovan za upravitelja glavne carinarnice v Ljubljani. Ne vemo še, ali je ta vest resnična.

* Klerikali in uradniški dodatki. Kakor znano se je te dni v Beogradu vršilo glasovanje o dvanajstih, v katere je postavljena tudi določba o izplačevanju novih uradniških dodatkov. Pri glasovanju so klerikalni voditelji (dr. Korošec, Hohnjec) sedeli ter niso glasovali ne za, ne proti, ostali člani klerikalnega kluba so glasovali proti! To postopanje klerikalcev je najboljša ilustracija k člankom in noticam klerikalnega časopisa o uradniškem vprašanju, ter dragocen prispevek k spoznanju klerikalne morale.

* Zakon o zaščiti delavstva. Zakonodajni odbor je odobril načrt zakona o zaščiti delavcev, ki določa razdelitev podjetij po kategorijah, dalje delovni čas ter reguliranje dela ob praznikih. Za industrijska in rudarska podjetja je določen osemurni delovni čas; kot industrijska podjetja se smatrajo tista, ki zaposlujejo najmanj 15 delavcev. Za ostala podjetja velja 8 do 10 urni delovnik; delovni čas v teh podjetjih določi ministrstvo za socialno politiko v sporazumu z ministrstvom trgovine in industrije po zahtevanju trgovske in obrtniške ter delavske zbornice. Poleg reguliranja delovnega časa odloča ministrstvo za socialno politiko tudi o času odpiranja in zapiranja delavnice tako ob delavnikih kakor tudi ob prilikah raznih narodnih in konfesionalnih praznikov. Da se bodo mogle upoštevati pri reguliranju delovnega časa krajevne potrebe in želje prebivalstva, skliče pokrajinska uprava v najkrajšem času zastopnike trgovske in obrtniške zbornice, dalje zastopnike delavskih organizacij kakor tudi druge zainteresirane faktorje, katerih naloga bo, da se izjavijo glede uvrstitve podjetij v kategorije, po katerih se ravna delovni čas, dalje kako bi se v vsakem posameznem mestu moralo rezultirati odpiranje

in zapiranje obratov, dalje ob katerih narodnih in konfesionalnih praznikih, razen nedelje bi bilo potrebno popolnoma ustaviti delo v vseh podjetjih, dalje v katerih krajih naj bi se dovolil izjemno dvurni delovni čas ob nedeljah in končno kako postopati tam, kjer so nedeljski ali prazniški sonjli, ker zakon o zaščiti delavstva ne predvideva izjeme za dovoljevanje dela ob nedeljah v navedenem slučaju. V vseh večjih podjetjih ostane torej dosedanj osemurni delovnik neizpremenjen. Delovni čas se more podaljšati v rudarskih podjetjih dnevno za eno uro, a v drugih dnevno največ za dve uri, če se odloči 4 petine delavstva s tajnim glasovanjem za podaljšanje.

* Zborovanje blaginjskih zdravnikov. V nedeljo popoldne se je vršilo v magistratni dvorani v Ljubljani ustanovno zborovanje »Zveze blaginjskih zdravnikov bolniške blaginje za Slovenijo«. Za predsednika bil izvoljen višji blaginjski zdravnik dr. I. Zajec (Ljubljana), za podpredsednika pa dr. R. Bergman (Zalec). Popoldne je v isti dvorani predaval tajnik zavarovalnice proti nevarnostem dr. Joža Bohinjec o predmetu »Nevarnost zavarovanja in naglašal važno nalogo, ki pripada pri tem zavarovanju zdravnikom, kojih pažnja se ne sme omejevali le na poškodovanca samega, temveč mora obsegati vse njegove delovne in življenjske razmere. Temperamentno predavanje, prožeto socialnega čuta, ki pa je tudi pokazalo razumevanje zdravniških prilik, je želo obilo priznanja. Ravnatelj bolniške blaginje za Slovenijo, g. Ivan Kocmur, ki je zaradi srečno prestane težke operacije še odsoten na Dunaju, je poslal naslednjo brzojavko: »Zal ne morem prisostvovati. Vašim prizadevanjem želim najboljšega uspeha tako za zdravniški stan, kakor za zavarovance in splošnost. Bom vselej toplo podpiral vse opravljene zahteve«.

* Članek »Humanizem v srednji Šoli«, priobčen v nedeljski številki »Jutra« je izšel zaradi pomanjkanja prostora v znatno skrajšani obliki; skrajšalo ga je uredništvo brez sodelovanja in vednosti g. avtorja, na čegar željo to radi ugotavljamo. (Uredništvo).

* Spominska medalja za narodno udejnjenje. Kakor poročajo iz Beograda, namerava vojni ministrstvo ustanoviti posebno medaljo kot spomin na nar. udejnjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev. Medalja bo podobna spomenici prehoda preko Albanije.

* Za olajšanje bode naše akademsko mladino na Češkem. Delniška tiskarna v Ljubljani je kot prvo in doslej edino slovensko podjetje poslalo starejšinjski organizaciji znesek 6000 kron kot prispevek za olajšanje bednega stanja našega dištva na Češkem. Da bi čim prej tu di druga napredna slovenska podjetja spoznala dolžnosti, ki jih imajo do naše mladine.

* Mestna občina ljubljanska je za olajšanje bode našega dištva, ki študira na Češkem, naklonila vsoto 10.000 kron. S tem velikodušnim darom je mestna občina ljubljanska dokazala, da ve ceniti pomen akademsko mladino za naš narod in dala kot prva lep vzgled ostalim slovenskim občinam.

* Gradnja upravnega postopka okrajne bolniške blaginje. Prejeli smo: Komisija za ocenjevanje gradbenih načrtov za upravnost poslopja delavske nevarne zavarovalnice in okrajne bolniške blaginje v Ljubljani je dovršila svoje delo. Pri premiranem gradbenem načrtu z geslom »MCMXXII« ni bilo najti zapletenega ovojja s pravim imenom in naslovom projektanta. Prosimo dotičnega g. projektanta, da dopoljša najkasneje do dne 7. marca 1922 na gradbeni odsek delavske zavarovalnice in bolniške blaginje v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje št. 3 v zapetatem ovojju svoje pravo ime in naslov. — Ocenjevalna komisija je priporočila v nakup načrta pod geslom: »Zavarovan«, »Oto« in »Resno delo«. Dotična gg. projektanta prosimo za izjavo (do 7. marca 1922 na označeni naslov), se v nakup dovolita. Ta izjava opravičuje komisijo.

* Strajk dimnikarskih pomočnikov. Strokovna organizacija dimnikarskih pomočnikov za Slovenijo s sedežem v Ljubljani nam javlja, da so pomočniki v Ljubljani in okolici od zadruge dimnikarskih mojstrov zahtevali tedensko plačo v I. razredu 700 K, v drugem 800 K, v tretjem pa 1000 K, katero zahtevo pa so mojstri odklonili. Organizacija pomočnikov obvešča hišne gospodarje in najemnike da dne 1. marca preneha s delom, dokler se njeni zahtevi ne ugodí.

* Izletniki v ljubljansko okolico se pritožujejo, da so ceste v zelo slabem stanju. Če pridrvi mimo voz, si do vratu blaten, to pa največ vseh dele, ker cestarji ne skrbijo za potrebne odtoke luž, ki predstavljajo kar cela jezera. Včasih tega ni bilo in tudi sedaj bi se dalo to z malim trudom narediti.

* Na zagrebškem trgu se znižajo mesne cene. Poročajo nam iz Zagreba: Ker je policija preprečila mesarski kartel za določevanje mesnih cen ter vsled ostrih kazni, katere izreka sodišče proti onim mesarjem, ki navijajo cene, opaza se na našem trgu splošno padanje cen vseh vrst mesa. Tako je cena teletine padla povprečno za 4 krone pri kilogramu, cena svinjini je padla povprečno za 2 kroni, a cena masti in slanin celo za 10 K. Cena govejega mesa je padla za 2 do 4 krone pri kilogramu.

* Podružnica Jugoslovanske Matice se ustanovi dne 5. febr. v Marenbergu s predavanjem prof. dr. Hečiča v dvorani gostilne Bruderman.

* K požaru v Franzovem mlinu v Mariboru. Gasilci še vedno stražijo objekte, ker nevarnost še ni popolnoma odstranjena. V skladiščih močno tlijo zaloge blaga. Po trzavah strokovnjakov je izključeno, da bi povzročil požar kratek stik in se zato vedno bolj sumi, da je zanetila ogenj hudobna roka.

* Struca kruha rešila napadence življenja. Iz Brežice nam poročajo: V Brežicah stanujoči Andrej Krulc se je večer vračal iz svojega rojstnega kraja Dobova v Brežice nazaj. Pri križu na Mostu so ga napadli štiri moški. Eden od njih je zahteval od Krulca denar ter mu odprl nož zasedil v rebra, dočim mu je drugi razrezal le suknjo. V tem se pripeljejo po cesti dveje sani, na kar so napadenci izginili v bližnjem gozdu. Krulc, katerega je prvi napadalec napadel z nožem se ima le srečnemu slučaju zahvaliti, da mu odprt nož ni prodrl med rebra. Imel je namreč v žepu štrugo suhega kruha. Napadalec je zasedil nož v štrugo, Krulc pa je ostal zdrav in neranjen. Napadalec pa je imel še smolo, da se je nož valdal sunka zaprl ter mu močno obrezal prste, kar je bilo razvidno iz krvavega sledu v snegu.

* Tat monštrance aretirani. Včeraj je bil v Mariboru aretirani 27letni Karel Vavpotič, mehanik in sofer, ki je nedavno ukradel v stolni cerkvi monštranco, katero je imel skrito v kovčku. Hostijo je pojedel, monštranco pa demontiral. Povedal je, da je noč, v kateri je izvršil tatvino, prespal mirno v spovednici. Ker ima na vesti še par drugih tatvin, je bil izročen sodišču.

* Umor orožnika Maverja. Kakor smo svojedobno poročali, je bil pričetkom letošnje zime v okolici Brežice zavratno umorjen in oropan orožnik Maver. Vojaški beguncer Varlec, ki je izvršil umor, in njegovi sokrivci so v rokah pravice. Dne 10. marca in naslednje dni se vrši pred celjsko poroto obravnava proti morilecu in njegovim sokrivcem. Za obravnavo vlada zlasti med prebivalstvom brežiške okolice veliko zanimanje.

* Odmetniki napadli pošto. Iz Nikšića poročajo, da so v ponedeljek popoldne odmetniki napadli pošto pri Stubici. Orožniki, ki so spremljali pošto, so takoj začeli na napadalce streljati. Podrobnosti še niso znane.

* Parna žaga v Vlasenici pogorela. Velika parna žaga tvrdke Banheier in drug v Vlasenici v Bosni je dne 27. februarja popolnoma pogorela. Požar je nastal vsled neprevidnosti delavcev. Škoda znaša nad dva milijona kron.

Objave

* »Društvo za zgradbo doma Sokol I.« Ker se občni zbor vsled nezadostnega obiska dne 26. februarja ni mogel vršiti, se je občni zbor preložil na nedeljo dne 5. marca, ob pol 9. uri popoldne, Trg Tabor v moški občninici. Za obilno udeležbo prost — odbor.

* Sokol I. pozivlja vse člane (ice), da plačajo v društvenih prostorih na Taboru 20 K v garancijski sklad za I. jugoslovanski vsesokolski zlet. Istočasno poravnajo člani (ice) mesečno članarino K 6.—. Urađuje se v torek, četrtek in soboto od 4.—7. popoldne. Odbor.

* Občni zbor jugoslovanskega naprednega akademskega društva »Jadran« se vrši v ponedeljek, dne 6. marca, ob 20. uri zvečer s sledečim dnevnim redom: 1.) Poročilo o delu; 2.) Absolutorij odbora; 3.) Volitve; 4.) Slučajnosti. — Dolžnost vseh članov je, da se običnega zbora polnočestvilo udeležijo. Gg. starejšine uljudno vabljeni.

* Ambulatorij bolniške blaginje. Od 1. marca dalje ordinira v ambulatoriju Okrajne bolniške blaginje ljubljanske, Gradišče št. 2, vsak dan (izvzemši nedelje in praznike) od pol 13. do pol 14. ure specialist dr. Jamar za tuberkulozo.

* Slovensko Planinsko Društvo (Osrednji Odbor) sklicuje sestanek članov radi posvetovanja o sestavi kandidatne liste za volitev bodočega odbora na četrtek dne 2. marca zvečer ob 8. uri v salonu restavracije pri Levu (Gospodstvska cesta). Z ozirom na važnost volitev, naj se blagovolji članstvo mnogobrojno udeležiti, da izrazi vsestransko svoje želje. Odbor.

* Podružnica S. P. D. za kranjskogorski okraj vabi na svoj redni 14. občni zbor, ki ga priredi dne 5. marca t. l. ob pol 10. uri popoldne v hotelu »Triglav« na Jelenicah.

* Československá Obec v Ljubljani počađa splošne se »Sokol Ljubljana« dne 1. března t. r. o 8. hod. večerni v telovični Narod. domu »Slanečkové hody«.

* Klub Primork priredi na pečelnico sredo dne 1. marca, v veliki dvorani »Kazina« slaničkov večer z godbo in petjem. Začetek točno ob 20. uri. Vabljeni so vsi Primorci in njihovi prijatelji.

* Karol Orgič, bivši finančni uradnik v Trstu, stanujoč v ulici Manzoni št. 2, se da se nahajajoč v državi S. H. S., ne prosi poslati svoj sedanji naslov bratranču Josipu Orgiču, Prosek št. 59, Trst, (Italija).

* Mestna aprovizacija ljubljanska ima še nekaj jaja v zalogi. Komad stane 7 kron.

* Sestanek davčnih in finančnih slug Slovenije. V nedeljo, dne 5. marca, popoldne ob 1. uri se vrši v Viktorinholov ulici št. 3 v Laškem v gostilni Mrak sestanek davčnih in finančnih slug Slovenije. Na dnevnem redu je med drugim odobritev pravil in stanovske organizacije.

Gospodarsivo

TEŽAVE AVSTRIJSKE INDUSTRIJE.

Dne 23. februarja se je vršila na Dunaju izredna generalna skupščina Glavne zveze avstrijskih industrijalcev. Skupščina se je bavila s težavnim položajem, v katerem se nahaja avstrijska industrija vsled povišanih razmer.

Predsednik Zveze Urban je takoj pri otvoritvi skupščine ugovarjal, da je položaj avstrijske industrije zelo nezaviden, ker je industrija totalno zadolžena in so rezerve popolnoma izčrpane. Dolgovi so tako ogromni, da pride na vsakega zaposlenega delavca povprečno 400.000 do 600.000 a. K. dolga, kar je naravnost zganičena številka. Urban omenja neko podjetje s 3000 delavci, ki da je imelo tekom zadnjega meseca dnevno denarno potrebo 50 milijonov a. K. Danes obstojita samo dve možnosti, da se obrati ne tvorijo, in to: ali omejitev obratov ali pospešenje proizvodnje. Prodnjacija, prekrščenana na ure delavčeve delovne sile, kaže, da je delovna sila avstrijskega delavca povprečno še vedno za 25 % manjša, nego pred vojno, to se pravi z drugimi besedami, da napravi delavec sedaj v osmih urah komaj toliko, kot pred vojno v šestih urah. V primeri z deveturnim delavnikom pred vojno pomeni to poslabšanje delovne sile za 50 %. Delavska gibanja so si izvajevala velike pogodnosti, kar je dovedlo do stagnacije. Nemška industrija proizvaja tako po ceni, da pride prodajna cena v Nemčiji čisto pod lastno ceno avstrijskih tvornic. Zato je rešitev iz tega položaja le v pospešenem delu. Urban apelira nato na socialnodemokratske voditelje, naj skušajo dovesti delavstvo do spoznanja, da je le v pospešenem delu izhod iz te krize.

Na pripombe Urbana, da avstrijska industrija ne prenese več novih bremen, je izjavil trgovski minister dr. Grünberger, ki je za njim povzel besedo, da se industrija ne bo več obremenjevala, temveč ji bo vlada šla na roko, kolikor bo mogla.

Podpredsednik trgovske zbornice dr. Quidenus je izjavil, da ne zadostuje, ako dobi industrija denar, temveč se mora za to skrbeti, da se denar dobro uporabi.

V sprejeti resoluciji se naglasuje potreba zmanjšanja izdatkov za državne in javne institucije, osvoboditev industrije od silnih bremen in davkov, ker šele to sredstvo bi bilo v stanu, da omogoči industriji uspešno sodelovanje pri saniranju države. Obenem se pozivlja delavstvo, da je v interesu njegove lastne bodočnosti, da sopolaga pri obnovi produkcijske in konkurenčne možnosti z zvišano delovno intenziteto in s prilagodenjem svojih mezdnih zahtev na točasno dane gospodarske pogoje.

RAZVOJ ŽIVINOREJE V NAŠI DRŽAVI.

Po statistiki pojedelskega ministrstva je znašalo število živine v naši državi:

	pred vojno	sedaj
konji	1.550.786	1.050.578
goveda	6.276.365	4.752.226
ovce	11.570.260	6.749.667
svinje	5.233.950	3.268.603

Predvojni podatki niso povsem točni in so previsoki, ker se nanašajo tudi na one kraje, katere smo morali kasneje odstoppiti Avstriji, Madžarski in Italiji.

Zanimive so številke o propasti živinoreje v Severni Srbiji za časa vojne in o njenem velikem napredku po vojni:

	pred vojno	k. 1918	zač. 1921
konji	152.617	19.031	68.750
goveda	957.918	595.832	1.050.514
ovce	3.808.815	699.301	2.257.702

— Žigovanje obveznih predvojnih negaziranih dolgov. Generalna direkcija državnih dolgov je z objavo z dne 24. novembra 1921 pozvala naše državljanje, da prošnjam za protest zoper žigovanje njihovih obveznic predvojnih negaziranih dolgov bivše Avstro-ogrske, ki se nahajajo na ozemlju avstrijske republike, po republiki Avstriji, prilže tudi potrdilo o državljanstvu (domovinski list). Ker stranke v mnogo primerih niso predložile prošenj v smislu objave ali pa prošnjam niso priklopile potrdila o državljanstvu, je potrebno, da najdlje do dne 5. marca leta 1922 dostavijo neposredno poslanstvu kraljevine SHS na Dunaju (Wien I., Selterstätte Nr. 30): 1.) Potrdilo o državljanstvu; 2.) da v dopisu označijo točno številko depotne listine, številko strani (folija) za vsako banko, kjer se nahaja depo. Po možnosti naj se predloži točni prepis potrdila o depozitu. Prošnja, s katero se predloži potrdilo o državljanstvu in drugi podatki se morajo opremiti s p.d.pisanim kolkom. V prošnji naj se sklicuje na poprejšnje prijave.

— Zabran izvoza vseh valut. Iz Beograda poročajo, da je finančno ministrstvo po odobrenju ministrskega sveta rešilo, da se zabrani izvoz vseh valut iz države. Od te zabrane so izvzete edinole valute, ki so nam nepotrebne.

— Prijava stanja naših bank. Iz Beograda poročajo: Finančni minister je odredil, da morajo vse banke predložiti obračun o stanju dne 1. marca, iz katerega bo razviden izpis vseh deviz, stanje valut v blaginji, terjatve in dolgovi na pram inozemstvu.

— Poštna hranilnica v Beogradu. V Beogradu se vrše priprave, da se otvori poštna hranilnica. Ministrstvo pošte in brzojava namerava kasneje zgraditi posebno poslojce za pošto hranilnico.

— Poljski zunanji dolgovi so znašali dne 30. septembra 1921: 143 milijonov dolarjev, 460 milijonov francoskih frankov, 3,7 mil. funtov sterl., 33 in pol mil. zl. fr. 17,3 mil. holand. gldin., 16 in pol mil. zlat. nordijskih kron, 7,1 miliona lir, 128.000 švedskih kron, 111 milijonov avstrijskih kron. Če se prišteje še ameriško posojilo v znesku 17 milijonov dolarjev, znaša skupni zunanji dolg Poljske okrog 800 milijard poljskih mark.

— Za povečanje našega izvoza poročajo iz Beograda: Ministrstvo financ je predložilo ministrstvu agrarne reforme in kmetijskemu ministrstvu cirkular, v katerem se priporoča nadzorovanje obdelavanja zemlje. Tako bi se poljski pridelki to leto povečali, s čemer bi se mogel tudi naš izvoz znatno povečati.

— Nova ladjedelnica v Splitu. Misel o novnanja moderne ladjedelnice v Splitu je že stara. To misel hoče sedaj uresničiti parobrodna družba Martinolič z otoka Lošinja, ki je že imela svojo ladjedelnico, ki pa po rapalski pogodbi pripada Italiji in je tako obsojena na nedelo. Družba Martinolič prične v kratkem času z gradnjo velike moderne ladjedelnice v Splitu. Nova ladjedelnica bo za naše pomorstvo velikega pomena, ker imamo doslej samo eno manjšo ladjedelnico v Kraljevi.

— Fuzija parobrodskih družb v Dalmaciji. Iz Splita poročajo, da se je dne 27. februarja vršila v Splitu izredna skupščina delničarjev parobrodne družbe »Dalmacija«. Skupščina je soglasno odobrila predlog uprave, da stopi »Dalmacija« v fuzijo parobrodskih družb, ki bo vršila plovbo v Jadranskem in Sredozemskem morju.

— Vinoreja v naši državi. Po najnovejši statistiki ima Jugoslavija 197.926 ha vinogradov, ki dajejo povprečno na leto 2.862.000 hl vina, kar predstavlja vrednost mnogo nad 1 milijardo dinarjev. Po referatih vinogradniških strokovnjakov na kongresu v Bukovu ima: Srbija: 32.230 ha vinogradov (356.000 hl vina), Hrvatska in Slavonija: 49.537 ha vinogradov (850.000 hl vina), Vojvodina: 37.676 ha vinogradov (665.000 hl vina), Slovenija: 33.000 ha vinogradov (450.000 hl vina), Bosna-Hercegovina: 6285 ha vinogradov (35.000 hl vina), Dalmacija: 39.000 ha vinogradov (500.000 hl vina), Črna gora: 198 ha vinogradov (5940 hl vina). Vsega skupaj torej 197.926 ha vinogradov z okoli 2.862.000 hl vina.

— Dobava drv. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja, da se bo sklenila dne 7. marca ob 10. uri dopoldne v pisarni divizijske intendanture v Ljubljani pogodba glede dobave 1500 kub. metrov drv. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

— Dobava ovojnega papirja. Uprava državnih monopolov v Beogradu razpisuje na dan 27. marca ob 11. uri dopoldne v pisarni upravnika državnih monopolov v Beogradu ofertalno licitacijo glede dobave 10.000 kg ovojnega papirja. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

— Nova italijanska carinska tarifa in kriza v italijanskem ladjedelstvu. Iz Trsta poročajo: Nova italijanska carinska tarifa, ki bi naj ščitila italijansko industrijo, sicer na eni strani ustreza svojo namenu, na drugi strani pa je v mnogih važnih industrijah izzvala krizo, tako predvsem v ladjedelstvu. Nova carinska tarifa je povzročila podraženje kovinskega strovega materiala, vsled česar morejo popravilnice ladij v inozemstvu ceneje delati, nego v Italiji. Zaduže dni so ladjedelnice, ki se pečejo v Trstu, Benetkah, Genui, Neaplu in Palermo z reparaturami italijanskih in inozemskih ladij, poslane na italijansko industrijsko in trgovinsko ministrstvo spomenico, v kateri je obrazložen težavni položaj v katerem je dospela ta industrija vsled nove carinske tarife.

— Povišanje uvozne carine na vino v Avstriji. Po poročilih z Dunaja se namerava v kratkem v Avstriji zvišati uvozna carina na vino za 100 odst.

— Dunajski živalski trg. Z Dunaja poročajo z dne 27. febr.: Na današnji živalski sejem so pripeljali 3500 do 4000 komadov živine. Cene so bile iste, kot pretekli teden, to je povprečno 1000 avstrijskih kron za kg. Cene mesa ne bodo padle, ker se bodo gotovo povišale mezde mesarskim pomočnikom, ki zahtevajo povišanje plač za 45 odst.

— Obток bankovcev v Českoslovaški se je po izkazu Bančnega urada z dne 15. febr. zmanjšal za 381.068.000 na vsoto 10.757.125.000 Kč.

— Vloge pri Českoslovaških denarnih zavodih so znašale koncem leta 1921 okoli 24.759 milijonov Kč. Napram 1. 1920 pomeni to prirastek za 6294 milijonov (38,6 odst.). Denarnih zavodov je bilo 2011.

— Angleško posojilo Českoslovaški. Kakor poročajo iz Prage, je dospel v Prago ravnatelj Angleške banke Spenser Smith. Njegov prihod je v zvezi z angleškim posojilom Českoslovaški. Če bo do posojila prišlo, je še vprašanje, ker so pogoji za posojilo precej trdi. Z angleškim posojilom v zvezi je tudi českoslovaški kredit Avstriji. V slučaju, da angleško posojilo ne bo sklenjeno, je malo upanja, da bo dobila vlada v parlamentu večino za kredit Avstriji.

— Nemška trgovinska bilanca v januarju aktivna. Iz Berlina poročajo, da je nemška trgovinska bilanca v januarju po uradni ugotovitvi za 1,7 milijona mark aktivna.

— Poljski zunanji dolgovi so znašali dne 30. septembra 1921: 143 milijonov dolarjev, 460 milijonov francoskih frankov, 3,7 mil. funtov sterl., 33 in pol mil. zl. fr. 17,3 mil. holand. gldin., 16 in pol mil. zlat. nordijskih kron, 7,1 miliona lir, 128.000 švedskih kron, 111 milijonov avstrijskih kron. Če se prišteje še ameriško posojilo v znesku 17 milijonov dolarjev, znaša skupni zunanji dolg Poljske okrog 800 milijard poljskih mark.

Devetstopetnajsto

Tragedija naroda.

«Zakaj v inozemstvo, ko je Srbija tako velika?»
«Zato», mu odgovarja drugi, «ker to Srbijo brani general, ki pošilja svojo družino v inozemstvo, prvi izmed vseh meščanov.»

V tretji gručici se opravičuje nekdo, ker odhaja v Solun, pa razlaga:

«Kaj meni mar komunikeyi o borbah, kaj telegrami iz inozemstva, jaz ne bom več poslušal teh nasvetov. Včeraj je odšla Narodna banka v Solun in jaz sledim Narodni banki, pa basta!»

Čimbolj je potekal dan, tem večja množica se je zbirala pred načelnstvom in vse bolj je naraščalo razburjenje v mestu.

Popoldne so že pričeli skopljanski izvoški voziti stvari in žene z otroki na železniško postajo, čeprav v tem času ni odhajal noben vlak nikamor. Čakali ga bodo na kolodvoru zvečer ponoči, tudi jutraj, če bo potreba. Opoldne je bilo vse Skoplje natovorjeno, pripravljeno na pot, pa kamoržekoli.

Večer je objel že prazno mesto. Prebivalci so se poskrili po hišah, v krogu svoje družine, jih tarejo težke skrbi ter se skušajo odločiti za to ali ono.

Tužen večer je bil. Zgodaj je že pričel padati dež in lil vso noč. Bila je to poslednja noč, katero so prebili nesrečneži pod svojo streho, jutri jutraj bodo morali oditi v svet ter ne bodo videli svoje strehe dni, mesce in leta...

Begunski vlak.

V nočnih urah 5. oktobra je pričelo vstajati mesto, nad katerim se je še razgrinjala duševna težka noč. Razsvetli se okno za oknom, siromašna svetloba petrolejske svetilke odseva skozi tanke zavese, za katerimi se premikajo temne sence.

Tam hodita oče in mati, že vso noč nista zatislila oči, zdaj prebujata otroke, da bi se hitro odpravili. Svojo hišo in svoje ognjišče zapuščajo, na beg se podajajo. Neprespani otroci še sanjajo, černo se dvigujejo iz gorke postelje, kjer so sanjali pod okriljem nežnega materinskega varstva o hišici kolačev, o mlečni reki, o gori, sezidani iz sladkorja. Ne zavedajo se, da je bila to poslednja mirna noč v njihovem nedolžnem življenju, sedaj pa stoje pred trenutkom, katerega se bodo spominjali pozneje v življenju z ledeno jezo v srcu, vselej tako-le pričeniši:

«Da, jaz sem preživel to.» Njih sladki sni jih vabijo nazaj od zaspanosti se komaj drže na nogah, vnovič bi se radi potuhlili pod odejo, toda starši jih skoraj surovo dramijo, prebujajo ter pripovedujejo čudne stvari.

«Hitro, hitro, mi odhajamo, zdaj gremo!»

«A kam tata?»

Tata ne odgovarja, izgubljeno begajo njegovi pogledi po skromni izbici, kjer je tako mirno potekalo njegovo in življenje družine. Pogleda ikono, pred katero je mati še sinoči užgala dušico; solza se mu utrne v oči, hitro okrene glavo, da bi je žena ne zapazila, da se ne žalostijo otroci.

Toda deca, sedaj že prebujena, trdovratno povprašuje.

«Kam odhajamo tata?»

«Kam? ...» odgovarja on z drhtečim glasom, «daleč... zelo daleč...»

«Daj, očka, obleči ti otroke, jaz pobrem še te cunje», se vmeša mati in on se z veliko ljubeznijo loti svojega posla. Neokretno, a z veliko ljubeznijo oblači otroke, pa se ne drzne več pogledati po hiši, niti misliti nanjo, kjer sta on in žena prebivala 20 let, ki jo zapuste v par minutah.

«Se to srajco bom vzela seboj?»

«Le vzemi... ni potreba... kam bi ž njo.»

«A odejo za otroke?»

«Vzemi... čemu...»

«A kaj naj potem vzamem?»

«Ne vem, če bi mogli vse, vse. Pa ne moremo, kdo ve kam gremo... Kdo ve, če ne bo potreba nositi stvari na hrbtu in za roko voditi otrok.»

«Jaz nič ne vem, nič ne vem, kaj bi vzela?»

Toda on ne zna svetovati, vsaka stvarica mu je k srcu prirastla. Tam za vrati visi njegov stari plašč, živa slika junaštva in slave pred dvema letoma, tam v kotu za pečko otroška zibelka, kjer so zibalj vse otroke po vrsti in tam stara škatlja na omari z otroškimi igračkami, tam zopet prašne knjige, ki jih je prebiral v dolgih zimskih nočeh in sveta podoba na zidu, pred katero sta tolikrat molila on in žena, ko je ležalo starejše dete v vročici, kjer je mati vsak večer užigala lučko, učila otroke križati se in moliti očenaš, pred katero je on vsako leto razrezal slavski kolač. Vse mu je tako pri srcu, stoli, slika na zidu, svetilka na mizi, pručica, vsaka najmanjša stvarica. Težko jih je pridobil, z naporom kupoval; vsaka ima svojo zgodovino in preteklost, a sedaj se je treba od vsega posloviti kakor od samega sebe, od svojega najdražjega in najmilejšega. Z bogom hiša, ki te vse te stvarce ustvarja.

«Hitrejši, ljudje božji, hiteti moramo», šepeta on in želi, da se zgodi čimprej, da bi že odhajali, kolikor mogoče hitro zapustili hišo, kjer ga je že začelo nekaj dušiti, baš kakor si želi družina ob postelji umirajočega, ko je že gotovo, da ni zanj rešitve in čaka vsakdo, da čimprej konča ter se umirajoči ne muči.

«Hitro, hitro.»

«Tako, takoj, samo še to odejo vzamem! Ali kaj? So otroci že oblečeni? Še svetilko ugasnem!»

«Torej ugasni!»

«Kaj zaklenemo?»

«Zaklenemo, čemu? E pa zakleni. Seboj vzamemo ključ, kar seboj ga vzamem.»

«A Fidelica?»

«Fidelica?», vpraša on ter se spomni majhnega, ljubkega psička, ki si ga je izprosil pred šestimi meseci od svojega prijatelja; kakšno veselje so imeli otroci z njim. Fidelica je bila prijatelj otrok in vse hiše. Popolnoma so se je navadili, včlanili jo v rodbino in vsi skrbeli zanj. Zjutraj je skočila k otrokom na posteljo, se poigrala z njimi, potem je spremljala mater na trg, opoldne je čakala njega pred vrati, ko se je vračal domov in zvečer jih je zopet vse skupaj zabavala, skakajoča od enega na drugega, laskajoča se vsem tako ljubeznjivo.

«Fidelica?» ponovi on. «Ne, ta mora ostati.»

«Fidelica?», zavriskajo otroci; ne morejo se ločiti od svojega prijatelja.

Toda zvesti psiček, dobro sluteč tragedijo tega jutra, se je tiho zavlekel pod posteljo in odgovarjal otroški ljubezni s tužnim cvilenjem.

«Da, ostati mora!» odločuje oče suhoparno, a žalost mu stiska grlo. Pogled, če je ostalo v kuhinji še kaj sinočnje večerje. Vzemi krožnik in zmeči vse, kar je ostalo, postavi pred vrata, da bo vsaj za dva, tri dni. Tako, sem-le! Sedaj pa na pot, prekržaj otroke!»

Otvorili so se, oče zaklene vrata, pa se še enkrat ozre po svoji dragi sobici, s pogledom, s katerim se oče poslovlja od svojega otroka, predno zabijejo krsto. Odhajajo...

Čez dve uri napoči zora, toda tudi njej bo težko, razsvetliti to temno jesensko noč. Dež je ves večer lil kakor iz škafe, zjutraj malo ponehal in v curkh blede svetlobe, polahko padajoče na ulico, migljalo tenke iglice dežja, šibajoče kožo.

(Dalje prihodnjič.)

Slovanski večeri Jugoslov. Sokola v Zagrebu

e. Zagreb, 26. februarja.

Jugoslovenski Sokol v Zagrebu (Bogovičeva ulica 7) je to zimo prirejal slovanske večere, nekakšne sokolske akademije, posvečene zdaj temu, zdaj onemu slovanskemu narodu. Pred Božičem je bil češki večer, potem ruski večer, a zadnjo soboto (25. febr.) se je vršil poljski večer. Pevske točke so izvajali akad. pevski društvi «Mladost» in «Balkan», dalje članica zagrebske opere in član ljubljanske opere, g. Zathay, ki je za svoje petje poljskih pesmi žel obilno priznanje. Ruski pevski zbor zaradi obolelosti nekaterih članov ni mogel nastopiti. Prof. Ilesić je imel govor o poljskem meščanstvu in slovjanofilstvu za velike poljske emigracije (po L. 1831.). Govor je bil takorekoč nadaljevanje govora, ki ga je imel prof. Ilesić lani o priliki proslave poljske ustave z dne 3. maja 1792. Na ta način se naša publika, ki malo ve o prošlosti drugih slovanskih narodov, zlasti Poljakov, polagoma uvaja tudi v njih prošlost.

Poset je bil sijajen. Prisotni so bili n. pr. tudi ruski, češki in francoski konzul. Žal, da smo ta večer zadnjič videli v svoji sredini g. dr. Labaczewskega, dosedanjega I. tajnika poljskega generalnega konzulata v Zagrebu, ki si je za vzajemne odnose med Poljaki in Jugoslavlani pridobil obilo zaslug, ki pa je zdaj poklican v vnanje ministrstvo v Varšavo; ni dvoma, da bo na svojem novem mestu započeto nadaljeval, samo, bi rekel, z drugega konca.

S slovanskimi večeri skuša Jugoslovenski Sokol ustvarjati sokolski program: «S Sokolstvom k Slovanstvu, s Slovanstvom k človeštvu».

Gledališče

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama.

Sreda, 1. marca: «Hamlet». B.
Četrtek, 2. marca: «Gardist». Izv.
Petek, 3. marca: Dramska predstava v opernem gledališču.

Sobota, 4. marca: «Svet». A.
Nedelja, 5. marca: Popoldne ob 3. uri «Vražja ženska». Izv.

Zvečer ob 8. uri «Hamlet». Izv.
Ponedeljek, 6. marca: Zaprt.

Torek, 7. marca: Dramska predstava v opernem gledališču.

Opera.

Sreda, 1. marca: «Werther». C.
Četrtek, 2. marca: «Cavalleria rusticana», «Plesna legenda». B.
Petek, 3. marca: «Zlahtni meščan». E.
Sobota, 4. marca: «Madame Butterfly». D.
Nedelja, 5. marca: «Faust». Izv.
Ponedeljek, 6. marca: Zaprt.

Torek, 7. marca: «Zlahtni meščan». C.

Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.
Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra».

Zahtevajte

v
kavarnah, gostilnah,
brivnicah in javnih
lokalih
„JUTRO“

Vremensko poročilo

Ljubljana, 28. februarja 1922

Ljubljana 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0-10	Padavine mm
Ljubljana	7.	749.8	0.3	brezvetra	megla	—
Ljubljana	14.	741.6	12.4	jug. vzh.	več obl.	—
Ljubljana	21.	743.6	7.7	sev. zap.	jasno	—
Zagreb	7.	769.1	3.0	brezvetra	megla	—
Beograd	7.	769.9	-1.0	jug. vzh.	—	—
Dunaj	7.	769.4	-1.0	sev. zap.	—	—
Praga	7.	—	—	—	—	—
Inomost	7.	—	—	—	—	—

V Ljubljani barom. nestanovitno, temp. višja. — Sonce vzhaja ob 6.43, zahaja ob 17.44.

Mali oglasi

Službe

Oskrbnik (ekonom).

absolvent kmetijske in višarke šole, z mnogoletno prakso v kmetijstvu, 38 let star, išče službo. Več tudi lesne stroke. Cenjene ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ekonomo». 616

Mlad gospod, 518

25 let star, neoznjen, želi stopiti v kako službo, najraje v kaki trgovini kot pomočnik. Cenjene ponudbe na upravo «Jutra» pod št. 518.

Pošteno, snažno, 515

delavno dekle, ki razume kubo, se sprejme k mali družini v mesto. Plača dobra. Naslov v upravi «Jutra».

Trgovski pomočnik

s prvimi referencami, trezen in marljiv, se sprejme takoj. Ponudbe na trgovsko firmo J. Kušan, Kranj. 526

Išče se služkinja 503

za kuhinjo in dom, starejša (nad 40 let), zdrava in obiljna. Plača 800 kron mesečno.

sečno, stanovanje in hrana. Ponudbe naj se pošljejo dr. N. Krejč, zdravniku v Skoplju (južna Srbija).

Knjigovodja 493

z večletno prakso, išče službo pri večjem podjetju. Cenjene ponudbe pod sifro «Agilen» na upravnistvo «Jutra».

Korespondenta,

italijanščine popolnoma zmožna, se sprejme proti takojšnjemu nastopu na delu blizu Ljubljane pri lesni tvrdki. Prednost imajo zmožni ameriškega knjigovodstva ter z vsaj deino lesno prakso. Plača dobro, eventualno tudi prosto stanovanje. Oferte na upravo «Jutra» pod št. 505.

Voznika 530

h konjem, zanesljivega in neoznjenega, sprejme takoj. Hrana in stanovanje v hiši. J. Bonač, Copova ulica 3.

Prodaj

Benolin-motor

z 3-4 H. P. prodam. Jakob Fortuna, mizarški mojster, Zire št. 32. 525

Brivsko 494

in lasuljarsko delavnico z oddelkom za ženske stanovanje v hiši. prodam v večjem mestu v Bosni. Naslov v upravi «Jutra».

Sedem psov,

zelo lepih, sedem tednov starih, čuvajev, ovcje pasme, je na prodaj. Ogleda se jih vsako popoldne v Trnovem, Cesta na Loko št. 32. Ivan Pajser. 489

Listoa, 528

krotka, vdomačena, se ceno proda. Naslov se izve pri An. zav. Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ul. 5.

Pisalni stroj, 517

popolnoma nov (z vidno pisavo), znamke «Century», mod 10. prodam. Naslov pové uprava «Jutra» pod «Pisalni stroj št. 517».

Razno

Pašoka, 527

štiri mesece stara, voljeje pasme, se je izgubila. Vrne naj se proti dobri nagradi Antonu Srebotnjaku, Ljubljana, Koloivorska ulica 31.

L. Mikuš
Ljubljana
Mestni trg 15

izdelovatelj dežnikov
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih palic.
2107 Popravila točno in solidno!

Kletno skladišče

se da v najem

v sredini mesta. Velikost treh sličnih prostorov v m 4.26 x 3.73 (trikot), 2.48; 8.18 x 5.45, 2.48 in 5.42 x 3.97, 2.87. Ponudbe do 8. marca t. l. na upravo «Jutra» pod št. 524.

Ing. dr. Miroslav Kasal
oblastveno poverjeni stavljal inženir in mestni stavljalnik
Ljubljana, Gradišče 13.

Stavbno podjetje in tovarna pisarna za betonske, železobetonske in volne zgradbe, arhitekture ter vsakovrstne in druge zgradbe. 211

Priporočajo se:

Skladišča:

Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]

Speditelja:

Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]

„Orient“ d. d., Sodna ulica št. 3, telefon 463.

Trgovine:

L. Mikuš, izdelovanje dežnikov, Mestni trg 15

Derenda Fran, konfekcija, manufaktura na debelo, najnižje cene, Emonska cesta 8.

J. Kostovc, manufakturna trgovina, Sv. Petra cesta.

A. Žibert, Prešernova ulica, priporočajo svojo veliko zalogo čevljev.

I. Fon, specerijska in delikatesna trgovina, Stari trg 6

Matej Orehek, modna trgovina in zaloga čevljev, Kolodvorska ul. 26.

Mehanična delavnica: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 407

Puškari:

Kaiser F. K., Selenburgova ul. 6.

Pisalni stroji: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 407.

Razmnoževalni aparati: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 407.

M. Schubert, Kongresni trg.

Modistka Iva Siller, Kongresni trg 6.

Kleparstvo:

T. Korn, Poljanska cesta 8.

Seličar Ivan, urar, Ljubljana, Rožna dolina 10. Vsako popravilo izvršujmo točno in ceno.

Brusovnica:

Vekoslav Vanino, Stari trg.

Ure, zlatnina in srebrnina, Ivan Pakiz, Stari trg 20.

Obleka, perilo. Fran Kraškovič, Stari trg št. 22. Nizke cene.

Modna trgovina Peter Sterk, Stari trg 18. Nizke cene.

Trgovina z mešanim blagom J. Lončar, Sv. Petra cesta 36.

F. Fajdiga sin, zaloga pohištva, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 7. Ustanovljena l. 1879.

A. Fuchs, trgovina z zlatnino, srebrnino, urami itd. Selenburgova ulica.

A. Ozanič, galanterija na debelo in drobno, Janez Trdinova ulica.

Kože divjačine, vsake vrste, tudi zajčje, kupuje trgovina z usnjem O. Zdravč, Ljubljana, Sv. Florijana ulica 9.

Kdor boče imeti res s pristnim blagom prepletkano bižo, pohištvo in lakiranje raznih „koles“ v peči, naj se obrne na trdko

Tone Malgaj, stavbni in pohištveni pleskar in ličar

Liubljana, Kolodvorska ulica 6.

Najstarejša špedicijska trdnica v Sloveniji

R. RANZINGER

Ljubljana speditorska pisarna Jesenice

Podjetje za prevažanje blaga južne železnice. Brzovozni in tovarni nabiralni promet in Avstrijo, Zagarinjenje. Podjetje za prevažanje pohištva. Skladišče s posebnimi zaprtimi kabinami za pohištvo.

Brzjavni: Ranzinger. Interurban telefon 60.

Projekte kakor tudi izvršitev

vodnih naprav

za izkoriščanje vodnih sil

po najmodernejših principih na podlagi 25letnih izkušenj v predmetni stroki

„SLOGRAD“

slovenska gradbena in industrijska d. d.

Ljubljana

tehn. pisarna v tovarni Keršič, Spodnja Šiška.

Telefon Interurban št. 180. 368